

Zpráva Akreditační komise o hodnocení Fakulty zdravotnických věd Univerzity Palackého v Olomouci

duben 2016

Úvod

Akreditační komise (dále jen AK) rozhodla na svém zasedání č. 4/2015 ve dnech 14. – 16. září 2015, že bude v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), provedeno hodnocení Fakulty zdravotnických věd Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen FZV UP). Pro tuto činnost jmenovala AK účelovou pracovní skupinu ve složení: Vladimíra Dvořáková – předsedkyně, Pavel Höschl, Yveta Vrublová, Jiří Mareš (Lékařská fakulta v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze), Lada Cetlová (Vysoká škola polytechnická Jihlava), Miroslava Kyasová (Lékařská fakulta Masarykovy univerzity), David Smékal (Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci), Libuše Smolíková (2. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze), Jana Nováková (Fakultní nemocnice v Motole), Erna Mičudová (Fakultní nemocnice Brno), Zdeňka Šinágllová (Fakultní nemocnice Ostrava), Vít Unzeitig (Fakultní nemocnice Ostrava).

AK vycházela při hodnocení z následujících podkladů:

- sebehodnotící zpráva FZV UP zpracovaná ve struktuře na základě požadavků AK,
- aktualizace dlouhodobého záměru rozvoje pro období 2015-2019,
- výroční zpráva za rok 2014,
- vybrané kvalifikační práce spolu s posudky, výsledkem obhajoby a související studijní dokumentací,
- zápisy z jednání vědecké rady FZV UP,
- studijní a zkušební řád a další vnitřní předpisy FZV UP a UP,
- další podklady poskytnuté FZV UP, včetně studijních plánů studijních oborů, údajů o personálním zabezpečení vzdělávací činnosti, o tvůrčí a výzkumné činnosti FZV UP, o uskutečňování odborných praxí,
- údaje o vnitřním hodnocení FZV UP,
- poznatky získané návštěvou na FZV UP dne 26. února 2016,

- informace přístupné nebo pro činnost účelové pracovní skupiny zpřístupněné na webových stránkách FZV UP a UP.

Návštěva účelové pracovní skupiny (dále jen ÚPS) na FZV UP se uskutečnila dne 26. února 2016 ve složení Vladimíra Dvořáková – předsedkyně, Yveta Vrublová, Erna Mičudová, Zdeňka Šináglová, za Studentskou komoru Radu vysokých škol Filip Příhoda a za sekretariát AK Martina Vidláková. Součástí návštěvy byla diskuse se zástupci vedení fakulty, dotazníkové šetření mezi studenty, prohlídka prostor fakulty včetně odborného zázemí, nahlédnutí do kvalifikačních prací a dalších podkladů.

AK konstatuje, že FZV UP vytvořila dobré pracovní podmínky pro práci ÚPS a poskytla profesionální součinnost.

1) *Schopnost kritické reflexe vývoje na fakultě a schopnost přijímat adekvátní opatření*

Mise a vize fakulty jsou jasně formulované, ačkoli mise by mohla být více rozvedena a upřesněna z hlediska stupňů vzdělávání - bakalářské, magisterské, doktorské studium. Sebehodnotící zprávu fakulty je nutné ocenit z hlediska její schopnosti postihnout i pojmenovat slabší místa a důrazu na stručnost a výstižnost, byť v některých případech by byla vhodná větší analytičnost zahrnující návrhy na řešení zjištěných nedostatků.

2) *Akreditované studijní programy a vzdělávací činnost*

Fakulta uskutečňuje studijní programy na všech třech stupních studia, všechny mají prezenční formu studia. Studijní program *Ošetrovatelství* je v prezenční i kombinované formě studia akreditován na bakalářském stupni studia se studijním oborem *Všeobecná sestra*, na magisterském stupni studia se studijním oborem *Ošetrovateľská péče v interných oborech* (s oprávněním konat rigorózní řízení) a na doktorském stupni studia (bez dělení na studijní obory), kde má omezenou akreditaci spočívající v zákazu přijímat ke studiu nové uchazeče. Dále je na fakultě realizován bakalářský studijní program *Porodní asistence* se studijním oborem *Porodní asistentka* (prezenční i kombinované formě studia) a bakalářský studijní program *Specializace ve zdravotnictví* se studijními obory *Radiologický asistent* (prezenční i kombinované formě studia) a *Fyzioterapie*. Studijní program *Specializace ve zdravotnictví* se studijním oborem *Fyzioterapie* je akreditován rovněž na magisterském stupni studia. Fakulta uskutečňuje také navazující magisterský studijní program *Ekonomika a řízení zdravotnictví* se studijním oborem *Management zdravotnictví* v prezenční i kombinované formě studia, tento

program má však omezenou akreditaci. Pouze na dostudování stávajících studentů má fakulta akreditaci pro čtyřletý bakalářský studijní program *Ošetřovatelství* se studijním oborem *Ošetřovatelství* v kombinované formě studia.

V sebehodnotící zprávě chybělo zhodnocení společného „základu“ studijních oborů a konkrétnější představy o dalším rozvoji z hlediska případné akreditace dalších studijních oborů. Z diskuse vyplynulo, že fakulta tyto konkrétní představy, jež vycházejí ze stávajících podmínek a současného rozvoje, utvořeny má. U předpokládaného nového studijního oboru *Zdravotnický záchranář* je nutné zvažovat kapacity pracovního trhu, jež se v tuto chvíli zdají již naplněné. U doktorského stupně studia, ať již stávajícího či plánovaného, je nutné dbát na skutečnou oborovou orientaci garanta, publikačních aktivit a výzkumných projektů. Fakulta si je vědoma, že v případě doktorského studia nejde o velké počty doktorandů v jednom oboru, ale o posílení výzkumných aktivit. Uvědomuje si i možnosti a limity spolupráce s Lékařskou fakultou UP a fakultní nemocnicí.

Kvalita výuky bakalářského i magisterského stupně je velmi dobrá. Také témata kvalifikačních prací jsou vhodně volená a dobře zpracovávána, posudky jsou kritické a věcné a průběh obhajob velmi dobře popsán. U některých doktorských prací lze vnímat jako nedostatečnou kvalifikační strukturu členů státnicových komisí či komisí pro obhajoby. Práce, které ÚPS prostudovala, byly ale na velmi dobré úrovni.

Za silnou stránku fakulty je možné považovat organizaci praxí, zejména pro některé obory systém student – mentor - tutor a zkušenosti s činností supervizora. Fakulta této otázce věnuje velkou pozornost, což nesporně, vzhledem k charakteru oborů, přispívá ke kvalitě studia.

Mobilita studentů není příliš vysoká, dotýká se výhradně praxí v zahraničí. I když lze sledovat pozitivní trend v mobilitě, stav je zatím neuspokojivý. Základním problémem zůstávají jazykové kompetence studentů, fakulta se snaží je řešit pomocí nabídky volitelných předmětů v anglickém jazyce pro české studenty.

Větší pozornost by fakulta měla věnovat studijním oporám pro kombinované studium, zejména sjednocení studijních opor a průvodce kombinovaným studiem a oporami.

3) *Personální zabezpečení*

Personální zabezpečení patří k omezujícím faktorům rozvoje fakulty, problémem je zejména nedostatek habilitovaných pracovníků v nelékařských zdravotnických oborech, ale i nízký počet akademických pracovníků s Ph.D. Pracovní úvazky vyučujících na fakultě jsou ve

velké míře jen částečné; udržování kontaktu s praxí je v realizovaných oborech podstatné, (nejde tedy o působení na dalších vysokých školách), ale zároveň to výrazným způsobem omezuje kapacitu akademických pracovníků z hlediska vědecko-výzkumné činnosti. Ovlivňuje to i mobilitu pedagogických pracovníků, která je poměrně nízká, a to jak z důvodů právě částečných úvazků, tak i z důvodů jazykové vybavenosti.

4) Tvůrčí, odborná a výzkumná činnost

Fakulta nově získala 2 externí výzkumné granty od AZV MZ ČR týkající se ošetřovatelství - Trajektorie kvality života seniorů v počáteční fázi demence a Sonolýza v průběhu karotické endarterektomie v prevenci vzniku mozkového infarktu detekovaného pomocí magnetické rezonance. Značná část ostatních projektových aktivit je věnována rozvojovým projektům týkajících se podpory výuky. Na fakultě se realizují i výzkumné projekty v rámci Interní grantové agentury UP, pravidelně jsou podávány návrhy na projekty v kategorii CEP. Fakulta se snaží projektové aktivity podpořit i vytvářením administrativním zázemím.

Tvůrčí aktivity a publikační činnost mají vzestupnou tendenci jak z hlediska kvantity, tak kvality, jsou také výrazněji směřovány k nelékařským zdravotnickým oborům. Trend je tedy pozitivní, ovšem pro udržení doktorského studijního programu je nutné vědu a výzkum dále systematicky rozvíjet, což souvisí i s výše zmíněnou situací v personálním zabezpečení, kvalifikační struktuře a schopnosti větší mobility. To vše limituje i vědecko-výzkumnou činnost a případné možnosti spolupráce v zahraničí.

5) Informační a přístrojové vybavení a celkové zázemí

Fakulta od ledna 2016 působí v nově zrekonstruovaných prostorách Teoretických ústavů Lékařské fakulty UP a disponuje velmi dobrým zázemím pro teoretickou výuku a kvalitním odpovídajícím vybavením odborných učeben. Vzhledem k velmi dobrým vztahům k Fakultní nemocnici, ale i ostatním poskytovatelům zdravotní péče v rámci regionu je odborná praxe studentů zajištěna na vysoké úrovni a pokrývá požadavky dané příslušným studijním oborem. Pro studenty jsou k dispozici dostatečné informační zdroje. Fakulta má vlastní knihovnu, studentům je umožněn přístup do ostatních knihoven i databází UP. Celkově lze zázemí pro vyučující i studenty hodnotit jako kvalitní a vyhovující.

6) *Studenti a podmínky jejich studia*

V rámci návštěvy ÚPS na fakultě bylo realizováno dotazníkové šetření a veden rozhovor se studenty napříč studijními obory o kvalitě a podmínkách jejich studia. Studenti hodnotí své studium jako celek kladně, zejména vyzdvihují množství praktické výuky. Odborné praxe jsou podle studentů na velmi vysoké úrovni, uvítali by však rozšíření možnosti praxí do okresních nemocnic na úkor praxí ve Fakultní nemocnici Olomouc. Důvodem je především větší možnost zapojení studentů do praktických úkonů, protože pokud je na oddělení více studentů ve stejný okamžik, ne každý se dostane k provádění potřebných úkonů. Kontakt s vyučujícími je zpravidla bezproblémový a studenti získávají od vyučujících zpětnou vazbu ke svému výkonu a studijním výsledkům. Výuka ve výrazné míře neodpadá, a pokud ano, bývá adekvátně nahrazována. Prostory fakulty jsou studenty hodnoceny kladně, zejména s ohledem na přestavbu, která výrazně zlepšila podmínky pro studium. Budoucí uplatnění absolventů je podle studentů velmi dobré. Studenti neupozornili na žádné závažné nedostatky v organizaci studia a činnosti studijního oddělení.

Nedostatky se však z pohledu studentů objevují v sylabech předmětů, které jsou dostupné jen omezené míře a někdy neobsahují všechny potřebné údaje o obsahu jednotlivých vyučovacích hodin, požadavcích na průběžnou práci studenta, získaných znalostech a dovednostech apod. Možnosti studentské mobility jsou průměrné, studenty od výjezdu odrazuje zpravidla nemožnost skloubit zahraniční pobyt se studijním plánem tak, aby nemuseli prodlužovat studium, nižší znalost cizího jazyka a omezený výběr partnerských institucí. Studenti by mohli být fakultou k výjezdům lépe motivováni a více připraveni. Výsledky studentského hodnocení výuky jsou fakultou brány v úvahu, studentům ale chybí zpětná vazba k tomu, jak bylo s výsledky naloženo a jaké změny se na jejich základě provedly. Dotazníky by mohly více akcentovat potřeby studentů z hlediska jejich očekávání nebo užití nabytých znalostí při praxi. Studenti se necítí ani aktivně zapojeni do fungování fakulty a do konzultace případných změn na fakultě. Z hlediska sociální podpory při studiu se studenti domnívají, že fakulta znevýhodněným studentům dokáže pomoci, ale nejsou si vědomi konkrétních možností a mechanismů podpory.

7) *Administrativa a organizace studia*

AK v administrativě a organizaci studia neshledala významné nedostatky. V souladu s vnitřními předpisy UP jsou při přestupu studentů z celoživotního vzdělávání do akreditovaných studijních programů uznávány pouze předměty celoživotního vzdělávání

odpovídající prvnímu ročníku akreditovaného oboru, kam nastupují uchazeči o studium, jež dosáhli požadovaných výsledků u přijímací zkoušky, ale nebyli přijati ke studiu. Jde o spíše jednotlivé případy. Podmínky a postupy pro uznávání zkoušek, zápočtů a kolokvií z předchozího vysokoškolského studia jsou jasně stanoveny, předměty absolvované na vyšších odborných školách nejsou uznávány.

8) Systém vnitřního hodnocení, jeho efektivita a dopady na zvyšování kvality

Fakulta má nastaven vnitřní systém hodnocení pro jednotlivé oblasti činnosti, jednou ročně vyhodnocuje strategické cíle a jejich naplňování. Je zjevné, že výsledky vnitřního hodnocení se promítají do aktualizace a modernizace výuky, byť zpětná vazba od studentů je procentuálně slabší. Ke zkvalitňování výuky přispívají i rozvojové projekty a diskuse s absolventy, ale zpětná vazba od různých aktérů (absolventi, zaměstnavatelé) není systematicky využívána.

Fakulta dokáže dobře postihnout své silné a slabé stránky a realisticky uvažovat o možných hrozbách, ale některé příležitosti vnímá příliš optimisticky zejména vzhledem k omezení v personální oblasti (kvalifikační struktura, kontakty se zahraničím v profesích nelékařských zdravotnických oborů).

Závěry:

Fakulta představuje stabilizované pracoviště s vysokou kvalitou výuky na bakalářském a magisterském stupni studia s celkově pozitivními tendencemi vývoje ve všech oblastech činnosti. Mezi velmi silné stránky pracoviště patří organizace a vedení praxí, což má pozitivní dopad na kvalitu absolventů. Mezi slabé stránky patří personální zabezpečení, jehož rozvoj (z hlediska kvalifikační struktury a zaměření na nelékařské zdravotnické obory) je pomalý a limituje možnosti vědecko-výzkumné činnosti a také rozvoje doktorského studia.

Fakulta má dobré technické a prostorové vybavení, velmi prospěšná je spolupráce v rámci univerzity s Lékařskou fakultou. Přístup k informačním zdrojům lze hodnotit jako velmi dobrý. Systém vnitřního hodnocení kvality umožňuje řešení aktuálních problémů, méně se ale promítá do střednědobých záměrů, kde by bylo vhodné pracovat i s nastavením postupných, kontrolovatelných kroků ke zlepšování kvality.

Doporučení pro fakultu:

- 1) Dopracovat a prohloubit systém zabezpečování kvality s nastavením postupných, kontrolovatelných kroků.
- 2) Zaměřit se na zkvalitňování personálního zabezpečení z hlediska jasně definovaných cílů a priorit rozvoje (zejména s ohledem na doktorský studijní program).
- 3) Zaměřit se na zkvalitňování publikační činnosti, posilování publikací tematicky orientovaných k nelékařským oborům (zejména s ohledem na doktorský studijní program).
- 4) Vytvářet podmínky dalšího zvyšování mobility jak studentů, tak vyučujících.
- 5) Zlepšit spolupráci se studenty z hlediska zapojení do činnosti fakulty a poskytování zpětné vazby vycházející ze studentského hodnocení podmínek studia.